

nikov in visočine zlo hvalili, kar pa lojeno svečavo zadeva, so z glavo majali, še bolj pa kar se tiče poti, ki je skor popolnoma zanemarjena, in sèmtertjè celò nevarna. Se vé, da naša jama ima malo malo dohodkov, in da iz same letne štantnine, ki na leto le 30 gold. znaša in bo vprihodnje morebiti še manj nesla, se ne more nič storiti. Kaj, ko bi se kaka družba našla, ki bi jo za več let v najem vzela, v dober stan postavila in nje zanimivost po svetu razglasila. Gotovo bi jo potem ptujci bolj obiskavali kakor do zdaj, ki se iz daljnih krajev po železnici in po morju v Terst pripeljujejo. Gotovo bi bilo tudi za našo jamo velika sreča, ako bi slavni nadvojvoda Janez še živeli, ki so jo 11. travna 1847 obiskali in čez 3 ure po nji hodili. Tako jim je dopadla, da so bili obljubili svojega lastnega inženirja poslati, da jo bode vso preiskal in prevdarek stroškov napravil. Obljubili so jo v dober stan pripraviti, al vojska leta 1848 je bila kriva, da se ni to zgodilo. Naj omenim ob kratkem tudi senčnato sprehajališče okoli jame, katero je tudi popolnoma zanemarjeno kakor je tudi pogojzdovanje Krasa na Krasu. Prostor, ki jamo obdaja, je dvojin: eden je enmalo s hrastjem obraščen, ki pa od leta do leta redkejši prihaja in bode v malo letih gol pust kras; drugi prostor, v katerem se jama znajde, je podolgovat štirvogelnik, ki je bil leta 1828 in 1829 z velikim prizadevanjem ranjkega c. k. kantonskega poglavarja v S. g. dr. Matevža Tominc-a, ki je bil za pogojzdenje Krasa, za napravo sadnih vertov, vodnjakov in novih soseskinih cest vès unet gospod, s zidom okoli in okoli obdan, in z blizo 300 drevesci, večidel z orehi, češnjami in akacijami nasajen, — oh! sedaj pa ni drevesca, pod katero bi človek o poletni vročini glavo položil; zid čez seženj visok se na več krajih podira, kamni vrat v vhod prvega prostora že več let na tleh ležijo, in ni ga, da bi se jih usmilil. Še eno veliko napako naj omenim, kar našo vas zadeva, in to je: ljuba voda za piti. Temu bi se lahko pomagalo; al pri vsem tem moramo, razun kakih 20 hišnih gospodarjev, ki svoje štirne imajo, ob času suše smerdljivo mlačugo piti, ker ti, kateri v svojih šternah vodo imajo, jo tako varujejo, kakor zlato, da le z veliko silo si zamore človek kozarec od njih sprositi. Res čudo je, da so pri nas ljudje in živina večji del zdravi, ker o poletji tako mlačugo pijejo; pa tudi se ni čuditi, da ob času suše skoraj nobenega tiča zunaj vrabca pri nas viditi ni; pa kaj! ako bi tiči tudi zadosti vode imeli, ne morejo pri nas ostati, ker hudobni otročaji spomladi njih gojezdica pokončujejo, tako, da svarjenje, opominovanje duhovnega pastirja, in kazni šolskega učenika nič ne izdajo; še večidel pride učitel pri starših, ki njih otroke v šoli zavoljo takih napak kaznuje, v veliko zamero in sovraštvo. — Kako bi se pa dalo pri nas pomanjkanju vode pomagati? Prav lahko. Stvarnik je na južni strani hribček stvaril, (prav pred nosom), iz katerega na vse štiri strani živa in zdrava voda izvira, le okoli 1200 sežnjev od vasi deleč; z malimi stroški bi se zamogla doli pripeljati; al nemarnost je velika, pa čigava? To lahko vsak ugane; jez ponavljam le besede Vodnikov:

Glej! stvarnica vse ti ponudi,
Le jemat od nje ne zamudi.
Išče te sreča,
Najdel jo boš; ak
Nisi zaspan!

Bog daj, da bi se vsi tisti, ki imajo za splošno dobroto naše soseske skerbeti, iz spanja prebudili in bi moje besede ne bile glas upijočega v puščavi! Z Bogom! Drugikrat kaj družega. Domoljub.

Iz Ljubljane 11. dec. Že se čuti nekako živejše gibanje v našem sicer dosti zaspanem mestu, in že se nek podajajo listi okoli, na katerih zapisane stojé imena nekterih mož, ki naj se ob svojem času volijo v mestni zbor. Prav je, da se pomenkovajo volivci že o volitvah; al da se že zdaj imeniki razpošiljajo, se nam zdi še prezgodno

delo, ker brez dostojnih dogovorov ne bo lahko potrebne edinosti. Kolikor bolj bi želeli, da bi se s prezgodnimi priporočili še čakalo, toliko bolj pa želimo, da bi mestni odbor in magistrat pospešila priprave za volitve. Danes popoldne je zbor mestnega odbora; al kaj je o tem sklenil, ne moremo povedati, ker so „Novice“ mogle že pred tiskane biti. — Kakor ne moremo in ne smemo terpeti, da se obrekovanja in laži o domačih zadevah po svetu prodajajo, ravno tako radi pa tudi hvalo damo, komur hvala gré, in zato z veseljem registriramo pošteni dopis „iz Ljubljane“, ki smo ga te dni brali v dunajskem časniku „Wanderer“, ki je med tako imenovanimi velikimi časniki edini, ki je pravičen vsem narodom avstrijskim. Žal nam je, da nam danes ni več mogoče bilo ravnokar iz Dunaja prejetih dopisov natisniti, med katerimi eden karakteristiko nekterih dunajskih časnikov verlo dobro pretresa; tedaj to drugi pot. — Pa pustimo zdaj politiko in recimo eno o vremenu, ki je tako nenavadno in posebno kakor je nenavadno vreme v politični pratiki. Takega decembra že stari ljudje dolgo ne pomnijo; namesto da bi zmerzovalo, je toplo tako, da v nekterih hišah že celi ta mesec ne kurijo; namesto da bi snežilo, dežuje že več dni tako, da nastajajo povodnje. In čudo! vse to nam je v našem listu že v jeseni iz Železnikov bilo prerokovano, kakor stoji zapisano v 46. listu „Novic“. Navadne vremenske prerokovanja v praktikah so sicer, kar vsak pameten človek vé, jalove domišljije in fabule; al stare skušnje iz opazovanja rastlin, žival itd. niso čisto prazna slama za vremenost. Bog daj, da bi le preobila moča ne bila polju v škodo! — Njih eksc. grof Chorinsky, deželni poglavar moravski in sležki, so prišli predvčeranjim iz Berna v Ljubljano, odkodar se bojo pa nek spet v četrtek v Berno podali, da nastopijo ondi deželno poglavarstvo.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Dolgo se je že govorilo, da bode državni minister iz ministerstva stopil in na njegovo mesto prišel vitez Schmerling, ki je bil minister ob času, ko smo ustavo (konstitucijo) imeli, in je sedaj predsednik c. kr. najvišje sodnije na Dunaji. Čeravno do 9. t. m. še „Wien. Zeit.“ ni oklical željno pričakovane novice, da je gosp. Schmerling že izvoljen državni minister, je vendar gotovo, da bo.

— Druga reč, ki je pretekli teden ne le samo na Dunaji, temuč tudi povsod drugod zvonec nosila, je pravda Richterjeva, ktere konec se je približal. Ni bilo tedaj čuda, da v četrtek in petek je bila sodivnica polna, da se je vse terlo. Po zaslišanih vseh pričah in zvedencih je v četrtek c. kr. državni pravdnik besedo poprijel in blizo 6 ur govoril ter si dokazati prizadeval, da je Richter vseh treh hudodelstev kriv, zavoljo katerih ga je cesarska državna pravdnija zatožila, namreč da je goljufal, krivične vpise delal in ljudi podkupoval, da so njemu v dobiček prestopili službeno oblast. V petek pa je govoril Richterjev zagovornik dr. Berger, eden najslavnejših advokatov. Pet ur je govoril in sicer tako, da je vse zamaknjeno bilo v njega in nazadnje je donel tako očiten glas zadovoljnosti po sobi, da je gosp. predsednik mogel opomniti poslušavce, naj bojo mirni. Zagovornik je najpred si prizadjal dokazati, da tožno pismo prezlo meri v politično pravdo; v drugem delu pa je od konca do kraja overgel vse, česar je zatoženec obdolžen, in si je njegovo čisto nedolžnost dokazati prizadjal. Ker je zoper to g. državni pravdnik še enkrat govoril v pondeljek popoldne, ni danes še znana sodba. Kakošna bo, vsak radovedno pričakuje. — Veliko manj je pa ljudem mar za tistih 7 judov, ki so zatoženi, da so tudi v lanski vojski pri volovski kupčiji velike goljufije uganjali, in katerih pravda se je 4. dan t. m. začela.

— Tudi vladni časnik „Wien. Ztg.“ je te dni določno

rekel, da vse je prazna govorica, kar se govori o tem, da avstrijska vlada misli Beneško Lahom prodati.

— Njih veličanstvo cesarica Elizbeta je po telegrafnem naznanilu od 4. t. m. iz Lizbone, 29. dan novembra srečno in popolnoma zdrava prišla v Madeiro, kjer bo čez zimo ostala.

— Na Dunaji bivajoči Slovani bojo prihodnji pust napravili spet slovanski plés, in sicer 5. svečana.

Iz Štajarskega. V Štajncu so bile 4. dan t. m. žalostne homatije. Kakor graški časnik „Gr. T.“ piše, so vinorejci iz okolice štajarske že več časa mermrali zavolj novega vinskega daca. Ko 4. dan t. m. cesarski davkar, da bi s eksekucijo sterjal vinski davek, pride s 4 žandarji najpoprej v sosesko Trog, so se jim zoperstavili prebivalci iz soseske Trog in Greisdorf poleg Štajnce s cepci, vilami in kosami; žandarji so hitro poklicali še drugih 8 žandarjev iz bližnje okolice na pomoč. Tak hud boj je bil, da je en kmet pri tej priči smert storil, trije drugi so prejeli zlo nevarne rane, 8 do 10 pa jih je več ali manj ranjenih; tudi enega hudo ranjenega žandarja so v Štajnc nesli, 4 drugi pa so tudi veliko skupili. Drugi dan ob eni popoldne je kompanija grenadirjev regimenta Wimpffen-ovega primarširala v Štajnc. Od vseh bližnjih krajev je privrelo ta dan veliko ljudstva skupaj, pa zgodilo se ni nič. Kmetje so rekli, da se ne uperajo zoper davek, ki ga imajo po novi postavi plačati, ampak le zoper to, kako se ta davek pobira; zlasti ne morejo zapopasti, zakaj tudi taki, ki le vodo ali k večjemu v gostivnici kozarec vina ali mošta pijejo, vinski dac plačati morajo; tudi se bojé, da bi utegnili pobiranje tega davka čedalje sitniši biti, in zatega voljo se župani branijo davek razpartevati, ker se bojé sovraštva. — Tako pišejo graški časniki.

Horvaško. Iz Zagreba se piše „Času“, da je škof Strossmayer daroval 50.000 gold. za napravo jugoslavenskega vseučilišča.

Česko. Iz Praga 9. dec. Današnje „Praž. Nov.“ naznanjajo razglas novoizvoljenega českega deželnega poglavarja grofa A. Forgača po dohodu svojem v Prago, v katerem med drugim pravi: „Správu oživiti, orgány její udržeti v čilé a různé činnosti, všelikou snáhu k obecnému dobrému podporovati a touž měrou napomáhati, aby se bohaté síly země vyvinovály, — každému stavu i každému jazyku pojustiti rovné právo a stejnou ochranu, — všelikému volnému hnutí zjednati průchod, pokud z mezí zákona a řádu nevykračuje, a však obojí bez výmínky a pevnou rukou zachovati v platnosti, — totot jsou hlavní myšlénky, ježto mi budou pravidlem mého působení“.

Ogersko. Iz Pesta 8. dec. Ustaviti nepokojsstvo, so sklenili veljavni mestjani sami čuti nad občnim redom; za to pa so terjali, naj se odpravi policija in namesto nje se spet ustanovi mestno kapitanstvo. — Sedaj še le zvemo, zakaj na Ogerskem nočejo cesarskih orlov več: vladni časnik „Pest. Ofn. Zeit.“ sam pravi, da zdaj, ko so županije (komitati) spet svojo moč zadobile, naj se cesarski orli na županijskih, mestnih in občinskih hišah nadomestijo s poprejšnimi gerbi, le na vojaških in cesarskih hišah morajo tudi vprihodnje ostati.

— Konferencija v Ostrogonu se bode začela 17. dan t. m. — 98 mož je v ta zbor povabljenih, med katerimi se nahajajo veljavni Deak, Eötvös itd.

— Vsem ogerskim sodnijam je ukazano, v službenih pismih namesto dozdej navadnih začetnih besed pisati: „Njih veličanstvo naš apostoljski kralj“.

Iz Verone. „Mil. Zeit.“ piše: Vidi se, da smo se v poslednji vojski veliko naučili od Francozov. Unidan je fzm. Benedek ogledaval armado; vidilo se je, da se pri vojaki ne gleda več toliko na parado kakor na izurjenost vojaško; tudi pametna naprava je, da zjutraj o megli in mrazu ne gré vojak več tešé na svoje delo, ampak da si pred odhodom želodec ogreje s černo kavo. Na Bene-

škem so naše terdnjave gotove, le pri Borgofortu in Ostigli se še sém ter tje kaj popravlja; toliko bolj pa se delajo tabori v južnih Tirolih proti meji lombardski.

Laško 5. dec. Sardinci noč in dan delajo priprave, da bojo 8. ali 10. dan t. m. začeli bombe metati v Gaeto; general Menabera misli, da v 14 dneh potem bo cela terdnjava razvalina. Če je res, kar se „Morn. Post“ piše 4. t. m. iz Pariza, je cesar Napoleon dal kralju neapolitan-skemu vediti, da je vés upor zastoj. S to novico se pa ujema tudi govorica, da je sardinskimi vojnimi ladjam ukazano se podati v Gaeto in jo od merske strani obsesti. — V Genovi se nabira pod generalom Klapkom magjarsko krdelo, na jonskih otokih pa gerška četa pod polkovnikom Karatasom; tudi poljski general Microslavski se je ponudil poljsko četo napraviti, pa Kavour je rekel, da je noče. — Milaneški časnik naznanja razglas Garibaldov iz Kaprere od 27. nov., v katerem pravi: „Viktor Emmanuel je za Italijo neobhodno potreben; kdor hoče Italijo, se mora na njegovo stran ustopiti. Ali je Kavour ali Kataneo minister, mi je vse eno — čeravno mi je ta ljubši kakor uni — le to želim in vsi Italijani morajo z menoj vred terjati, da Viktor Emanuel 1. sušca stoji na čelu 500.000 vojakov“.

Francozko. Iz Pariza. Čedalje bolj spoznavamo, da preuredbe, ki nam jih je cesar unidan oklical, celó nič ne bojo spremenile vladnih pravil. Napoleon hoče biti, kar je bil, samo oblastnik, in da bi se v državni zbor drugi močje volili, ni misliti. — Za gotovo se pripoveduje, da je višjim oficirjem že napovedano, naj bojo pripravljeni prihodnjo spomlad; tudi vojaškim šolam je zapovedano, naj pospešijo svoje nauke in naj kar morejo skerbé, da se mladina nauči nemški jezik — (ali zavoljo Rajna?).

Poljsko. Iz Varšave 1. dec. Včeraj — ko obletnici velike ustaje v letu 1830 — so bile po nekterih ulicah očitne demonstracije, ktere je pa policija hitro zaterla.

Črna gora. S Cetinja 6. dec. Knez črnogorski je unidan svoji straži rekel, da bo kmali priložnost imela skazati junaštvo svoje, ki bo določilo prihodnjo srečo Črnogorcov. Govori se, da je knez Francozom prepustil Godinje (selo v Černici) za naselstvo.

Turško. Iz Carigrada 7. dec. — Turška vlada je podala vsem namestnikom velikih vlad pisma, v katerih jim zagotavlja, da je veliki vezir obhodil turške dežele in po odpravi mnogih napak v vladarstvu potolažil nezadovoljnost podložnikov.

Pogovori vredništva. Gosp. kmetovavcu v G: Ako ni druge bolezni zraven terdih nog, bo pomagalo, ako jih nekoliko dni mažete s terpentinovim oljem in kafrovcom (vsakega po dva lota), potem noge dobro dergnite s slamo in nazadnje jih ovežete s tuljami (predivom); ako stoji konj pri vratih, prestavite ga drugam, da sapa na-nj ne vleče; malo po malo ga vsak dan prepeljite. — Gosp. J. K. v T: 9 gold. prejeli in odrajtali. — Gosp. B v B: Vaša misel zastran „podpore uč.“ je blaga; al reč je zeló tenka, in premisliti je, ali ne bo zamérljiva. Dobro prevdarite! —

Žitna cena

v Ljubljani 10. novembra 1860.

Vagán (Metzen) v novem dnarji: pšenice domače 6 fl. 53. — banaške 6 fl. 53. — turšice 3 fl. 81⁵/₁₀. — soršice 5 fl. 2⁵/₁₀. — reži 4 fl. 56⁵/₁₀. — ječmena 4 fl. 15. — prosa 3 fl. 62⁵/₁₀. — ajde 3 fl. 92⁵/₁₀. — ovsa 3 fl. 68.

Žitna cena

v Kranji 10. decembra 1860.

Vagán pšenice domače 6 fl. 60. — banaške 6 fl. 65. — reži 4 fl. 55. — ječmena — fl. —. — ovsa 2 fl. 20. — prosa 3 fl. 85. — ajde 4 fl. —. — koruze 4 fl. 30. — soršice —

Kursi na Dunaji 11. decembra.

5 % metaliki 65 fl. — kr. Ažijo srebra 39 fl. 15 kr.
Narodno posojilo 77 fl. — kr. Cekini 6 fl. 57 kr.